

งานสร้างสุขภาคใต้ ปี ๕๐
สุขอย่างพอเพียงตามวิถีคนใต้

มองสุทวาร:ทางปัญญาของสังคมไทย ผ่านปรากฏการณ์จตุคามรามเทพ

ภาคใต้
งานสร้างสุข
ปี ๕๐

มองสุขภาวะทางปัญญาของสังคมไทย ผ่านปรากฏการณ์จตุคามรามเทพ

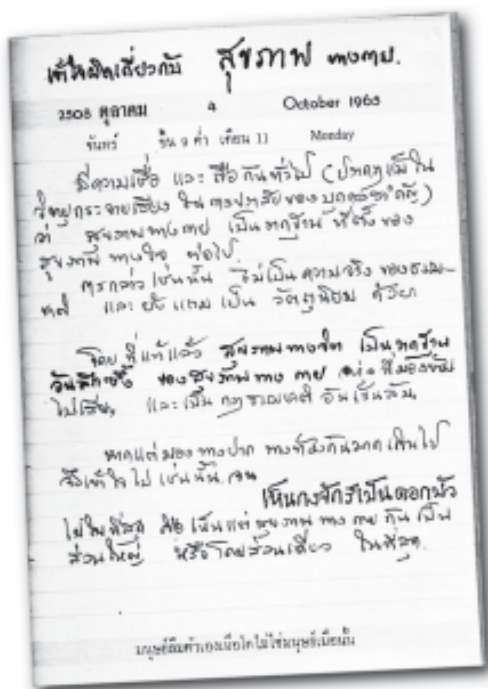
• บัญชา พงษ์พานิช •

สนใจความสุขให้ครบส่วนกันก่อน

เมื่อคิดถึงสุขภาพ พวกเรามักมองที่การไม่เป็นโรคไม่เจ็บไม่ป่วยไม่พิการ เพียงเท่านั้นความคิดเช่นนี้มีกันทั้งโลกจนองค์การอนามัยโลกถึงกับต้องมีมติออกมา ยืนยันว่าหลายสิบปีมาแล้วว่า ‘สุขภาพ มิใช่เพียงสภาวะที่ไร้โรคหรือพิการเท่านั้น แต่หมายถึงสภาวะแห่งการอยู่ดีทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และจิตวิญญาณ (spiritual) ด้วย’ รวมทั้งในสังคมไทยเองที่ได้มีการทบทวนครั้งใหญ่เมื่อมีการ ขับเคลื่อนเพื่อปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติในระหว่างปีพุทธศักราช ๒๕๔๖-๒๕๔๙ จนออกมาเป็นพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ ที่ลงเอยด้วยการระบุ ในมาตราต้นๆ ว่า “สุขภาพ หมายความว่า สภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล” (มาตรา ๓ วรรค ๑) และขยายในวรรค ๒ ต่อไว้ด้วยว่า “ปัญญา หมายความว่า ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อผู้อื่น” เนื่องจากในระหว่างการพิจารณานั้น ได้มีความพยายามอธิบายและให้ความหมายเรื่องจิตวิญญาณ (Spiritual) ที่องค์การอนามัยโลกตกลงไว้จนได้ข้อยุติ ในสังคมไทยที่จำเพาะเจาะจงและกว้างขวางกว่าว่าเป็นเรื่อง ของปัญญา หรือ Intellectual เรื่องของสุขภาวะทางปัญญา หรือ Intellectual Health

ดูเหมือนการรับรู้และตระหนักในเรื่องนี้ยังห่างนัก เพราะคนโดยทั่วไปก็ห่วงอยู่แต่เรื่องทางกาย ทางวัตถุอยู่ฝ่ายเดียว เรียกว่ายอมทุกอย่างขอแต่ให้ ‘ดูว่าดี’ เป็นพอ แม้ว่าที่จะได้ ‘ดูว่าดี’ นั้นจะนำมาซึ่งโรคภัยไข้เจ็บก็ยังคงยอม ดังที่กำลังนิยมมีหุ่น ระดับลบ ผอมแห้งอย่างนางแบบจนถึงกับอดตายกันไป แล้วยังมี

ในขณะที่ในหมู่ผู้ใส่ใจกว้างกว่าเรื่องทางกาย มาถึงเรื่องทางใจ ก็ยังอยู่กับการมีความสุข สนุกและเพลิดเพลินทางใจที่อิงอาศัยอยู่กับการมี การได้ หรือ การเสกสัมพันธ์จากเรื่องที่เกิดจากทางกายเป็นหลักส่วนพวกที่ให้คุณค่าถึงมิติที่สาม คือทางจิตวิญญาณหรือทางปัญญานั้น ยิ่งเป็นปัญหาใหญ่ โดยเฉพาะที่ที่มีความโน้มเอียงไปทางเรื่องลึกลับสัมพันธ์พิเศษตามศัพท์ที่นิยมใช้และเข้าใจมาแต่เดิมว่า “วิญญาณ” หรือ “จิตวิญญาณ”

ท่านอาจารย์พุทธทาสแห่งสวนโมกข์เคยเขียนลึกลงไปในเรื่องนี้ว่า ‘**เป็นความเข้าใจผิด**’ ถึงขั้น ‘**เห็นกงจักรเป็นดอกบัว**’ ที่เดียว เพราะการ ‘**เห็นแต่สุขภาพทางกายกันเป็นส่วนใหญ่ หรือโดยส่วนเดียวในที่สุด**’ นั้นไม่สอดคล้องต่อความเป็นจริงของธรรมชาติ ที่ไม่เพียงว่ามีได้มีเพียงแต่ทางกาย แต่ยังมีทางจิตอีกด้วย โดยที่ที่สำคัญกว่านั้นท่านยังบอกว่า ‘**สุขภาพทางจิตเป็นรากฐานอันลึกซึ้งของสุขภาพทางกายอย่างที่ย่อมข้ามไปเสีย และเป็นกฎธรรมชาติอันเร้นลับ**’ ต่างกับที่หลายฝ่ายกลับมองกันว่า สุขภาพทางกายนั้นเป็นรากฐานที่ตั้งของสุขภาพ

ทางใจเป็นส่วนใหญ่ แล้วก็พากันทุ่มเททุกอย่างเพื่อบำรุงปรนเปรอทางกายกันจน
สิ้นเหลือ แล้วโลกเราก็เกิดโรคและความป่วยเจ็บและตายใหม่ๆ จากการบริโภค
อุปโภคที่เพ้อและเฟื่องถึงขนาด

นอกจากนี้ในธรรมบรรยายที่ลึกลงกว่านี้ ท่านยังระบุว่าถึงที่สุดแล้ว
‘สติ-ปัญญา’ ที่พระพุทธเจ้าทรงยกให้เป็นอันดับหนึ่งของอริยมรรคทั้ง ๘ คือ **‘สัมมา
ทิฐิ’** นั้นต่างหากที่เป็นรากฐานสำคัญที่สุดของ **‘สุขภาวะ’** เพราะถ้าเห็นถูก
คิดถูก ก็จะตั้งจิตตั้งใจไว้ถูก นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติถูก บริโภคอุปโภค
อย่างถูกต้องจนบรรลุถึงสุขภาวะอย่างที่สุด ทั้งทางกาย ทางใจ และทางปัญญา
จนถึงขั้นอาจบรรลุถึงซึ่งความสุขอย่างที่สุดที่ชาวพุทธทั้งหลายเคยมุ่งหมายคือ
นิพพาน

สำหรับแวดวงคนสร้างสุขเท่าที่เห็นๆ ก็ยังไม่ต่างไปจากชาวโลกหรือ
ชาวไหนๆ เพราะกิจกรรมที่บอกว่าสร้างสุขกันอยู่นั้น ส่วนใหญ่ยังอยู่ที่การลดทุกข์
ลดอาการชอบเสียงเสพสุขอย่างผิดๆ เห็นผิดเป็นชอบไม่ต่างจากการเห็นกงจักร
เป็นดอกบัว ไม่ว่าจะลดอุบัติเหตุ ลดเหล้า ลดบุหรี่ ลดเอดส์ หากจะคิดสร้างสุข
บ้างก็มักเริ่มที่สุขภาพ ขอให้ได้ปลดหนี้ มีเงิน ที่ถึงสุขใจก็ยังไม่สุข
แท้ ออกจะเข้าขั้น **‘สุกใหม่’** เสียมาก

ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยปรารภว่ามนุษย์เราทุกวันนี้ทำผิดไปเสียหมด
อย่างเรื่องสุขภาพ ที่รากฐานที่แน่นอยู่ที่ ใจและปัญญา แต่คนเราก็ทุ่มเทเอาที่กาย
ขอให้กายสุขภาพสบาย ใจสุขก็อย่างผิดๆ ไปเสียหมด ดังที่ส่วนมากมักบอกว่าขอให้
ได้ให้มีสิ่งนั้นสิ่งนี้เสียก่อน เรื่องอื่นไว้ทีหลัง ท่านอาจารย์พุทธทาสบอกว่า**‘แท้ที่จริง
แล้วเราต้องทุ่มเทที่สติปัญญาให้เห็นถูกต้องเสียก่อน ทุ่มเทที่ใจให้กล้าแข็ง
ว่องไวแจ่มใสมีประสิทธิภาพใช้งานได้คล่องอย่างมีกำลังตั้งมั่น จากนั้นเรื่อง
กายก็ไม่ไปไหนเสีย สุขแน่และสุขแท้เสียด้วย’**

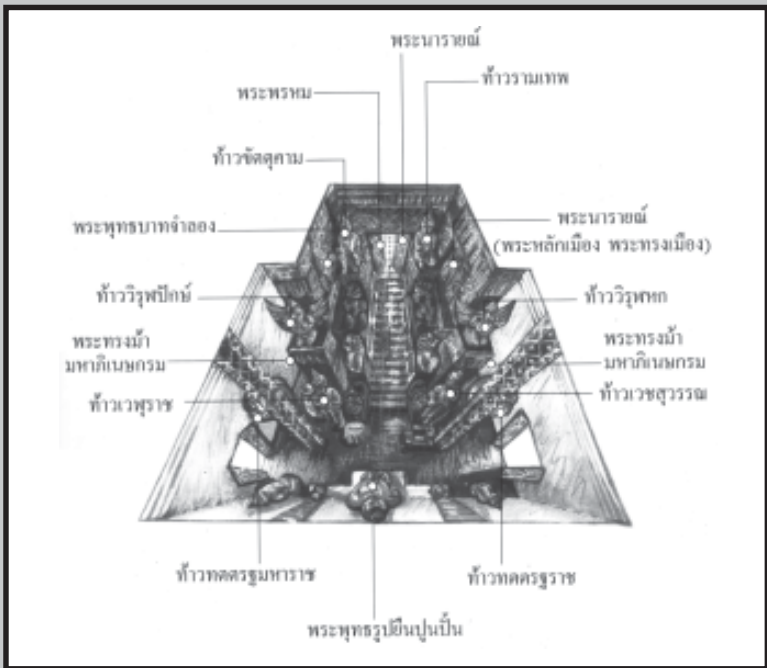
ท่านอาจารย์พุทธทาสแห่งสวนโมกขพลาราม เป็นห่วงในเรื่องนี้มาก
ทุ่มเททำงานอย่างมากมายเพื่อเสริมสร้างสติปัญญา รวมทั้งเรื่องจิตใจที่ท่านได้สร้าง
ไว้เป็นโรงพยาบาลทางวิญญาณ ตั้งแต่ต้นกึ่งพุทธกาล ให้เป็นเสมือนโรงหนังเพื่อ
ความจริงของทางสติปัญญา แข่งขันกับบรรดาโรงหนังโรงละคร ที่ขณะนี้ขยาย
ตัวเต็มบ้านเต็มเมืองในนามของสื่อวิทยุโทรทัศน์ และสรรพเครื่องคอมพิวเตอร์ ซีดี.
ดีวีดี. อย่างกลาดเกลื่อนโดยสวนโมกขพลารามและคณะธรรมทานยังมุ่งมั่นสานงาน
เหล่านั้นต่อ และในวาระครบรอบการก่อตั้งสวนโมกขพลารามที่ไชยา ได้ ๑๕ ปี
(พ.ศ.๒๕๕๐) และ ๑๐๐ ปีของท่านอาจารย์พุทธทาส (พ.ศ.๒๕๔๙) ที่กำลังก่อตั้ง
หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ให้เป็นอีกสวนโมกข์หนึ่งในกรุงเทพฯ ให้เป็น
โรงพยาบาลทางสติปัญญาและวิญญาณอีกแห่งหนึ่งทั้งที่สวนรถไฟพญาภิรักษ์
ประกอบกับเพิ่งเกิดปรากฏการณ์จตุคามรามเทพที่ขยายจากเมืองนครศรีธรรมราช

จนทั่วตลอดทั้งภาคใต้และแทบทั้งประเทศไทย อธิบายกันอย่างหลากหลาย ในที่นี้จึงขอใช้เป็นเรื่องสำหรับสำรวจตรวจสอบในเรื่องความสุขอ่างครบส่วน โดยเฉพาะในแง่ของ สุขภาวะทางปัญญา เรื่องของ “สติปัญญา” และ “จิตวิญญาณ” ร่วมกันสักครั้งบนหลักการตามที่ท่านอาจารย์พุทธทาสให้ไว้ว่า ต้องทุ่มเทที่สติปัญญาให้เห็นถูกต้องเสียก่อน

จตุคามรามเทพ คือใคร มาจากไหน

ผมเป็นคนที่ชอบเที่ยวรวมทั้งพาคณะเที่ยวพระธาตุมากคนหนึ่ง เห็นอะไรในนั้นเป็นสิ่งสำคัญไปหมด จดและจำเอาไว้มากถึงขนาดเคยทำหนังสือภาพในชื่อ “*เรียนรู้อุษา พระบรมธาตุเมืองนคร*” เพื่อเผยแพร่และถวายเป็นพุทธบูชาร่วมกับทางวัดพระธาตุ ท่านเจ้าคุณ คณะสงฆ์ ตลอดจนพุทธบริษัทเมืองนครไว้แล้ว

ในนั้น ผมบรรจุเรื่องของจตุคามรามเทพไว้พร้อมภาพสวยสี่สีและแผนผังเชิงกว้างไว้ว่า

“**จดุคคามรามเทพท้าวและเหล่าภายพนตร์ผู้ปกป้รักษาพระบรมธาตุ** เป็นงานปูนปั้นลอยตัวรายรอบเชิงบันไดขึ้นสู่ลานประทักษิณสมกับตามตำนานระบุว่า ‘เจ้ากาภภาษาผูกภายพนตร์ด้วยเวทมนต์คาถาเป็นยักษ์ ครุฑ นาค สิงห์ โค ม้า และช้าง’ ประกอบด้วยยักษ์คู่คือ**ท้าวเวรุราชและท้าวเวสุวรณ** ครุฑคู่คือ**ท้าววิรุพีกษ์และท้าววิรุพหก** นาคคู่คือ**ท้าวทตตรฐุมหาราชและท้าวทตตรฐราช** โดยที่ยอดบันไดเป็นคู่ของ**ท้าวชัตตุคามและท้าวรามเทพ**นั่งพิทักษ์อยู่ มีสิงห์สามคู่ขนาบเชิงบันได คู่ล่างสี่แดงยืนสงบอยู่ คู่กลางสี่เหลืองนั่งเหยียดปากอยู่ คู่บนสิงห์ดำนั่งยกสองขาหน้าอ้าปากกว้างคำราม...สุดยอดบันไดเป็นประตูไม้บานใหญ่แกะสลักจากไม้แผ่นเดียวเป็นรูปลอยตัวเต็มองค์ประดับกระจกสีของ**พระพรหม**ที่บานด้านตะวันออกและ**พระนารายณ์**ที่บานด้านตะวันตก ซึ่งนับเป็นงานศิลปกรรมชั้นเยี่ยมของชาติอีกชิ้นหนึ่งที่คาดว่าเก่าถึงสมัยอยุธยาตอนต้น เป็นต้นแบบของพระหลักเมืองที่ศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราชปัจจุบัน”

หลังจากท่าน พลตำรวจตรีขุนพันธรักษ์ราชเดช ถึงแก่กรรมและเกิดกระแสตื่นตัวเรื่องพระผงสุริยันจันทราและจดุคคามรามเทพที่ท่านร่วมกับคณะบุคคลเป็นเจ้าของพิธีสร้างเพื่อหาทุนทำศาลหลักเมืองนครเมื่อปี ๒๕๒๙-๒๕๓๐ จนกระจายขยายตัวไปทั่วจนถึงขั้นว่าจดุคคามรามเทพนั้นเป็นยอดเทพที่ใครขออะไรก็ให้ ให้อะไรก็รับ โดยเฉพาะเรื่องโชคกลาง รวยได้อย่างไม่มีสิ้นสุด จนถึงที่สุดคือรวยได้อย่างไม่ต้องมีเหตุผลตามชื่อของรุ่นหนึ่งซึ่งทำขึ้นที่สุพรรณบุรี

ที่แท้แล้วจดุคคามรามเทพคือใคร มาจากไหน แม้หลายคนไม่ข้องใจ แต่ผมขอสรุปไว้ในที่นี้เพื่อการพิเคราะห์ร่วมกันว่า**จดุคคามรามเทพ**ที่ต่อเติมเสริมเรื่องจนท่านเป็นได้**สารพัดนั้นน่าจะไม่มีจริง** ไม่ว่าจะเป็นท่านท้าวภูเวรในตอนแรกๆ ที่ว่าเป็นเทพแห่งความมั่งมีศรีสุขจนต่อมาคือพญาศรีธรรมโศกราชผู้สร้างพระธาตุตามด้วยการเป็นพระโพธิสัตว์มาโปรดมนุษย์ให้พ้นทุกข์ และอะไรต่างๆ อีกมากมาย โดยหลายสำนวนล้วนมีที่มาจากทรงเจ้าเข้าใจเอา หรือไม่ก็อ่าน คิด เขียนกันต่อๆ มาเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์จดุคคามรามเทพรุ่นต่างๆ ที่กำลังสร้างขายขยายตัวอย่างไม่รู้ว่เมื่อไหร่จะจบ และจะจบได้อย่างไร

อันที่จริงนั้นใน**ตำนานพระบรมธาตุเมืองนคร**สำนวนต่างๆ ของครั้งเก่าเท่าที่พบและเผยแพร่อยู่ก่อนนั้น ต่างเล่าและเขียนอยู่ในทำนองเดียวกันว่าที่พระธาตุนั้นมี **‘ภายพนตร์’**ที่เป็นเสมือนมนตราที่ผูกไว้เพื่อพิทักษ์รักษาพระบรมธาตุ และเมื่อตามไปพินิจพิจารณาประติมากรรมต่างๆ เท่าที่ปรากฏ แม้จะผ่านการ

บุรณะปฏิสังขรณ์มานับครั้งไม่ถ้วน แต่เชื่อได้ว่ารูปปูนปั้นลอยตัวทั้งหลายที่ยังปรากฏอยู่นั้นท่านหมายถึง ‘ทวยเทพและภพยอนตร์’ ผู้พิทักษ์ ดั้งชื่อที่มีการจำหลักลงหินติดไว้ได้ฐานว่า ‘**เท้าขัดตุคาม และ เท้ารามเทพ**’ และการบอกเล่าต่อๆ กันมาว่ารูปนั้นคือใคร แม้ชื่อจะดูสลับกันไปมาบ้างจนจับความไม่ได้ว่าเป็นเทพเหล่าไหน เพราะไม่ตรงต่อตามหลักของจตุโลกบาลที่ตามคติทั่วไปแล้วมีเพียง ๔ (คือ **ท้าวธรรม** อธิบดีของพวกเทพและคนธรรพ์ **ครองทิสบูรพา**, **ท้าววิรุพหก** อธิบดีของพวกกุมภภัณฑ์ **ครองทิสทักษิณ**, **ท้าววิรูปักษ์** อธิบดีของพวกนาค **ครองทิสประจิม** และ **ท้าวกุเวร**(หรือเวทสุวรรณ) อธิบดีของพวกยักษ์ **ครองทิสอุดร** ซึ่งไม่พ้องทั้งรูปและตำแหน่งทิศ)

เมื่ออาจารย์ฉัตรชัย สุกระกาญจน์ แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในฐานะคลังความรู้เรื่องเมืองนครให้**ข้อมูลใหม่** (เมื่อเมษายน ๒๕๕๐) ว่า**พบในชินกาลมาลีปกรณ์** (แปลว่าระเบียบกาลเวลาของพระพุทธเจ้า) ที่แต่งโดยพระเถระรัตนปัญญาเถระแห่งล้านนา ตั้งแต่ พ.ศ.๒๐๖๐-๒๐๗๑ ว่าด้วยตำนานพระพุทธศาสนาที่เผยแพร่เข้าประเทศไทย เรื่องพระเจ้าโจง (พระร่วงโรจนราช) ต้องการพระสติพลปฏิมา (พระพุทธสิหิงค์) โดยขอให้พระเจ้าสิริธรรม (พระเจ้าศรีธรรมมาโศกราช) ไปขอมาจากลังกาทวีป ซึ่งตอนหนึ่งพระเจ้าสิริธรรมระบุว่า**มีเทวดา ๔ คน ชื่อสมนเทวราช ๑ รามเทวราช ๑ ลักษณะเทวราช ๑ ขัดตุคามเทวราช ๑ มีฤทธิ์เดชมาก รักษาเกาะลังกาไว้เป็นอย่างดี** อาจารย์ฉัตรชัยสันนิษฐานว่าขัดตุคามที่คลี่มาเป็นจตุคามในทุกวันนี้อาจมาจากเค้าเรื่องเทวดารักษาเกาะลังกาที่ปรากฏในชินกาลมาลีปกรณ์ก็ได้ แม้จะไม่มีการอ้างถึงอื่น

ทั้งนี้ในไทยเรามีตำนานพระพุทธสิหิงค์ที่เป็นหลักอยู่ ๒ เรื่อง นอกจากชินกาลมาลีปกรณ์แล้ว มีสิหิงคนิทานหรือนิทานพระพุทธสิหิงค์ที่แต่งก่อน (เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๐) เมื่อผมไปค้นดู (เมื่อเมษายน ๒๕๕๐) พบกล่าวถึง **‘เทพ ๔ คนผู้รักษาคุ้มครองพระพุทธสิหิงค์นั้นทุกเมื่อ’**ไว้ ๒ ที่ตรงกัน **ประกอบด้วย สมนเทพ กามเทพผู้มีฤทธิ์มาก รามเทพ และ ลักษณะเทพ** โดยไม่มีขัดตุคาม ซึ่งหากจะเทียบดูก็น่าจะเป็นการเคลื่อนของคำระหว่าง กามเทพ กับ ขัดตุคามเทวราช ก็เป็นได้ โดยได้มีชาวคณะเดินทางไปถึงลังกาเพื่อสืบหาเรื่องนี้ ประกอบกับ**คุณไมเคิล ไรท์** ซึ่งเป็นผู้รู้มากทั้งเรื่องไทย อินเดียและลังกา มาเฉลยว่าเทพทั้ง ๔ ที่ว่านี้ ถือกันมาจนถึงปัจจุบันในลังกาว่าคือเทพสำคัญที่รักษาลังกา มีศาลเทพารักษ์อยู่ทั่วไป ที่สำคัญก็ ศาลของสมนเทพที่ตินเขาพระพุทธรบาทบนยอด

เขาสุมนภูฏ (Adam's peak), ศาลของรามเทพที่แหลมใต้สุดเกาะลังกา ส่วน
ขัตตุคามเทพนั้นท่านว่าตรงกับขันธกุมาร มีศาลใหญ่อยู่ในบ้านป่าชื่อว่าขัตตุคาม
ในขณะที่อีกเทพ คือลักษณะเทพอาจตรงกับนาลเทพหรือพระโลกนาลซึ่งเป็น
พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรที่มีศาลใหญ่อยู่ในเมืองแคนดี้ ที่สถิตของพระเจ้า
แก้วในปัจจุบัน

ไมเคิล ไรท์ยังได้ขยายความไว้ว่า **ขัตตุคามหรือขันธกุมาร** เทพของ
ลังกานั้นมี ๖ เศียร ถือเทพอาวุธนานา ทำให้สงสัยว่าภาพบนบานประตูบานตะวัน
ออกที่ว่าเป็นพระพรหมนั้น ที่แท้อาจเป็นขัตตุคามหรือขันธกุมารก็ได้ เพราะถือ
เทพอาวุธผิดจากพระพรหม แลมน่าจะยังมีพระพักตร์เกิน ๔ อยู่ด้านหลังรูปนูนที่
มองไม่เห็น เป็น ๖ อีกด้วย ในขณะที่เดียวกันบนบานตะวันตกที่เคยว่าเป็นพระ
นารายณ์นั้น การที่ทรงศรด้วย ย่อมแสดงว่าเป็นรามาวตาร หรือรามเทพนั่นเอง
สอดคล้องกับหลักฐานที่คณะอาจารย์ฉัตรชัย ไปได้มาจากลังกา

**ผมจึงสรุปเบื้องต้นได้ว่า จตุคามกับรามเทพ นั้นมีตัวตนจริง ตามชื่อ
และรูปในพระบรมธาตุเมืองนคร น่าจะนำคติติดมาจากลังกาดังปรากฏเรื่อง
ทั้งในลังกาและนิทานโบราณจากทางฝ่ายเหนือทั้ง ๒ แล้วสร้างรอยไว้โดยนำไป
ผูกเข้ากับเทพและภาพนูนตรีเพื่อรักษาพระบรมธาตุ นานจนลืมนื่องราวของ
เทพทั้ง ๔ ที่ลังกา แล้วนำมาผสมปนกับอีกคติที่ว่าด้วยจตุโลกบาล**

ส่วนที่บางท่านสาวยาวต่อไปว่าคติเรื่องเทพทั้ง ๔ นี้เป็นของเดิมที่นคร
ก่อนจะแพร่ไปลังกานั้น ผมยังจนปัญญาปะติดปะต่อ และเกรงว่าจะเกินไป เพราะ
เคยค้นอ่านตำนานพระเจ้าแก้วฉบับลังกา (คัมภีร์ทวารวดี) แล้วจะพบว่าทาง
ลังกาเขาไม่มีเลยว่พระทันตธาตุนั้นเคยเสด็จถึงเมืองนครที่หาดทรายแก้ว เขามี
แต่ว่าพระนางเหมมาลาและพระทันตกุมารพาล่องแม่น้ำจากอินเดียออกมาหาสมุทร
ตรงไปลังกาทันทีโดยมีแต่เหตุแย่งชิงระหว่างมนุษย์ นาคและครุฑเท่านั้น

สำหรับปัญหาว่าท่านขุนพันธุรัษฎราชเดชและคณะผู้สร้างจตุคามราม
เทพแต่แรกรู้อย่างไรว่ารูปสลักไม้บนบานประตูนั้นคือ จตุคามรามเทพ จนถึง
ขั้นนำทั้งชื่อและรูปมาทำต้นแบบเป็นยอดเสาหลักเมือง รูปเคารพและพระผง
สุริยันจันทราที่น่าตื่นตาได้ขนาดนั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจยิ่ง

พากันไปไหนแล้ว

นาม “**จตุคาม รามเทพ**” นี้เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อช่วงของการสร้างหลักเมืองนครศรีธรรมราช (พ.ศ.๒๕๒๙-๒๕๓๐) เพื่อแก้ปัญหาเมืองในขณะนั้นที่กล่าวว่าเมืองนครมีอาถรรพ์ ถูกผูกดวงเมืองไว้ไม่ให้เจริญ จนเต็มไปด้วยปัญหา นำโดยผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัดนครศรีธรรมราชในปีพ.ศ.๒๕๒๘ (พ.ต.อ.สรรเพชญ์ ธรรมานุกุล) ที่รัฐบาล (พรรคประชาธิปัตย์) สรรหาส่งมาพร้อมคำขวัญ “เมืองนครไม่ปลอดภัยสำหรับโจร” โดยถือการสร้างหลักเมืองเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ พร้อมพิธีทรงเจ้าบวงสรวงบูชาทวยเทพและนานาพิธิมากมาย ได้แก่ พิธีเผาดวงชะตาเมือง ลอยดวงชะตาเมือง สะกดหินหลัก ปลูกยักษ์ปลูกเทวดา ปลูกพระเสื้อเมืองพระทรงเมือง พลิกธรณี เทพชุมนุมตัดชัย ตอกหัวใจสมุทร ฝังหัวใจเมือง เบิกเนตร เจิมยอดชัย แห่และสวมยอดชัย ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นพิธีมิใช่พุทธ มี พล.ต.ต.ขุนพันธ์รักษาราชเดช เป็นเจ้าพิธี มีนายอะผ่อง สกุลอมร เป็นร่างทรง พ.ต.อ.สรรเพชญ์ ธรรมานุกุล(ยศในขณะนั้น) เป็นเจ้างาน พร้อมกับการสร้างเครื่องรางของขลังเพื่อเป็นที่ระลึกสมนาคุณแก่ผู้สมทบทุนสร้างศาลหลักเมือง ที่กล่าวว่าเป็นไปตามอย่างคติศรีวิชัย ประกอบด้วยพระพิมพ์พระพุทธรูปสิหิงค์, พระผงสุริยัน-จันทร์รา, เหรียญเศียรหลักเมือง และผ้ายันต์ กระจดาษยันต์ มีดวง ซึ่งผึ้ง สติ๊กเกอร์ ลูกสะกด สร้อยประคำ ตะกรุดต่างๆ อีกมากมาย

ในการสร้างหลักเมืองนครศรีธรรมราช ได้นำตัวแบบเศียร ๔ หน้า ๑ ยอดของเทพยดาแกะสลักบนบานประตูไม้โบราณสมัยอาจเก่าถึงต้นอยุธยาที่ทางเข้าลานประทักษิณพระบรมธาตุเจดีย์มาเป็นแบบยอดเสาหลักเมืองที่ต่อเติมให้เป็นเศียร ๒ ชั้น ๘ หน้า ด้วยการอธิบายว่าเป็นรูป**จตุคามรามเทพ**อันเป็น**เทวดารักษาเมือง** ในขณะเดียวกันบนพระผงสุริยัน-จันทร์รา ก็ได้จัดวางรูปจตุคามรามเทพนั่งไว้ตรงกลาง รายล้อมด้วยรูปพญารากู กงจักรและสิบสองนักษัตร โดยรูปเทพนั่งนั้นละม้ายกับ ๒ รูปปั้นเทพที่นั้งคู่เขาซ้ายชันเขาขวาเฝ้าบานประตูทางเข้าลานประทักษิณพระบรมธาตุเจดีย์ โดยเทพทั้ง ๒ ฟากประตูนั้นมีชื่อจำหลักบนแผ่นหินอ่อนอย่างโบราณอาจเก่าถึงสมัยอยุธยากำกับไว้ว่า “**เท้าขัดตุคาม**” และ “**เท้ารามเทพ**” ร่วมกับอีก ๖ เท้า (๓ คู่) คือ เท้าเวฬุราช และ เท้าเวชสุวรรณ เป็นรูปยักษ์คู่, เท้าวิรุฬปักข์ และ เท้าวิรุฬหก เป็นรูปครุฑคู่, เท้าทตตรฐุมหาราช และเท้าทตตรฐราช เป็นรูปนาคคู่

ในแวดวงคนสร้างและบูชาตุคาม เล่ากันต่อๆ กันว่า จตุคามนั้น เป็นเทพ มาปรากฏครั้งแรกในพิธีเข้าทรงที่วัดนางพญา(หรือวัดนางพระยา)ด้วย เสียงดัง มีพลังอำนาจ สั่งให้ พตอ.สรรเพชญ์ ไปหา “ไอ้หนวด” ซึ่งเมื่อ พ.ล.ต.ต.ขุน พันธรักษ์ราชเดช หรือ ไอ้หนวด รับรู้ถึงกับปรารถนากออกมาว่า “คือจตุคามรามเทพ **อดีตกษัตริย์ศรีวิชัย**” แล้วก็พากันบูชาฟุ้งพาท่านผ่านการทรงและบวงสรวงเรื่อย มาโดยให้ความหมายผูกพันกับตำนานเมืองนครศรีธรรมราชเกี่ยวพันทั้งอาณา จักรตามพรลิงค์และศรีวิชัย รวมถึงพญาศรีธรรมโศกราช รวมทั้งการผูกโยงกับ ประวัติศาสตร์โบราณคดีของดินแดนเอเชียอาคเนย์ยุคศรีวิชัยถึงความยิ่งใหญ่ ของนครศรีธรรมราชในอดีตว่าเป็น ‘ผู้บำเพ็ญบารมีถึงพรหมโพธิสัตว์ ทรงอานุภาพ ยิ่งใหญ่ จนได้รับนามภิไธยราชฐานันดรว่า จันทรภาณุ ผู้ซึ่งตั้งดินตั้งฟ้าสถาปนา กรุงศรีธรรมโศก ศูนย์กลางแห่งศรีวิชัย...คือผู้ปราบพวกพราหมณ์ที่ปกครองเมือง ตามพรลิงค์อยู่ก่อน แล้วสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ สถาปนาเมืองสิบสองนักษัตร หรือกรุงศรีธรรมโศก ฝังรากฐานพระพุทธศาสนาอย่างถาวรจนได้รับการเทิดพระ เกียรติว่าพญาศรีธรรมโศกราช ภายหลังเป็นเทวดารักษาเมือง สถิตอยู่ ณ รูป จำหลักที่บ้านประตูไม้ทั้งสอง’

ในสายของทายาท พ.ล.ต.ต.ขุน พันธรักษ์ราชเดช เล่ากันว่า ท่านขุนรู้ เรื่องของจตุคามรามเทพมาก่อนแล้วผ่านทางบรรพบุรุษและครูอาจารย์ที่ถ่ายทอด กันมา ซึ่งเล่าว่าพ้องกับจารึกบนแผ่นกระเบื้องจารว่าด้วยตำนานของสุวรรณภูมิ ที่สืบต่อมาถึงเมืองช้างคอมศิริธัมมาราช และศรีวิชัยสุวรรณภูมิ ที่ปฐมกษัตริย์ทั้ง ๒ คือขุนอินทรโสเลนทร์และขุนอินทรเขาเขียวได้รับการยกย่องเป็นพระเลื้อเมือง พระทรงเมือง มีฐานะเป็นเทวดาประจำเมืองในชื่อว่า ท้าวจตุคาม และท้าวรามเทพ ในขณะที่ตามตำนาน ประวัติศาสตร์ จนกระทั่งเรื่องเล่าในวัดพระธาตุเมืองนคร ที่มีรูปทั้ง ๒ ท้าวอยู่ ไม่เคยปรากฏหลักฐานเรื่องราวอื่นกล่าวถึง จตุคาม- รามเทพ มาก่อน

เว้นมีอยู่กรณีหนึ่งที่เป็นศิษย์เก่าแก่ของวัดพระธาตุตั้งแต่เป็นสามเณร ประมาณปี พุทธศักราช ๒๕๑๓ ระบุว่าพระเดชพระคุณ พระรัตนธัชมุนี (คุณฐา- กรณเถร-แบน เปรียญ) เจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุ นครศรีธรรมราชรวมมหาวิหาร ในขณะที่นั้นบอกว่า ทั้ง ๘ นี้คือ ๔ คู่ของท้าวจตุโลกบาล เทพผู้รักษาทิศทั้งสี่ ซึ่งทำให้คำ จตุ ไปพ้องกับ จตุคามเข้า

สรุปความได้ว่า จตุคามรามเทพ เป็นเรื่องเพิ่งเล่าใหม่หลังจากลี้ม เลื่อนมาเนิ่นนาน ไม่เป็นที่รับรู้หรือแพร่หลายมาก่อน แต่นำมาประกอบกับ เรื่องราวการทรงเจ้าใหม่ โดยอิงกับตำนานพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช และตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ตลอดจนประวัติศาสตร์โบราณคดีศรัทธา และโยงกับรูปเทพทั้ง ๔ ที่หน้าประตูเขาลานประตักนิลพระบรมธาตุเจดีย์ โดยผนวกรวมชื่อของ ๒ เทพชายชาว “**ท้าวขัตตุคาม**” กับ “**ท้าวรามเทพ**” เป็น จตุคามรามเทพ แล้วให้ความหมายใหม่หลายอย่างในหมู่ผู้สร้างและส่งเสริมจาก เป็นเทพสำคัญประจำเมือง แล้วมีการเพิ่มความหมายใส่ลงไปอีกมากมาย บ้างให้เป็นเทวราช เป็นพญาศรีธรรมโศกราช เป็นโพธิสัตว์ จนกระทั่งเป็นเทว ราชโพธิสัตว์ก็มี เป็นพญาศรีธรรมโศกราชผู้ได้รับการยกสถานะเป็นเทวราช เป็นโพธิสัตว์ก็มี โดยมีอยู่ช่วงระยะหนึ่งมีการให้ความหมายว่าเป็นท้าวภูเวร เทพแห่งความมั่งมีแล้วค่อยๆ หายไป

ส่วนในแง่ของการตีความกันตามชื่อ มีการพยายามให้ความหมายว่า ขัตตุคาม ที่หมายถึง เขตคาม-ขัตติยกคาม ซึ่งอาจหมายถึงเจ้าที่ ส่วนรามเทพ บ้างก็แปลตรงตัวก็คือพระราม หรือพระนารายณ์ บ้างว่าเป็นคำไทย ‘**รามเทพ**’ หมายถึง ‘**เทพทั้งดงาม**’ แต่มีบางท่านสลับคำใหม่เป็น ขัตติยกเทพ กับ รามคาม แล้วขยายไปไกลกว่าจะเป็นรหัสให้ถึงเมือง รามคาม อันเป็น นครในอินเดีย สมัยตำนานพระธาตุไฉน โดยเรื่อง ๔ เทพทางลึงกายยังไม่มีการรับหรือนำไปใช้ แพร่หลายสักเท่าใด

แรกสร้าง...เพื่อแก้ปัญหาเมืองนครผ่านพิธีกรรม ตามด้วยการประกาศบุญฤทธิอิทธิคุณสารพัด

แรกสร้างจตุคามรามเทพนั้นชัดเจนว่าเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ศรีธำบารมีในการแก้ปัญหาเมืองนคร ส่วนการสร้างรูปเคารพเผยแพร่แจกจ่าย และจำหน่ายก็ในราคาเพื่อการเผยแพร่ เป็นที่ระลึกและระดมทุนเพื่อสร้างศาลหลักเมืองให้แล้วเสร็จ โดยในรุ่นแรกปี ๒๕๓๐ นั้น สร้างพระพุทธรูปทองคำถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ องค์ มากกว่าจตุคามรามเทพที่ในขณะนั้นก็เรียกว่า พระผงดสุริยันจันทรา ซึ่งเหลือเงินต้องจะยกย่นคะยอกันทั่วเมือง และหลายคนก็ยังเกี่ยวเนื่องด้วยการเลี้ยงเอา พระพุทธรูปทองคำแทนเพราะเป็นรูปพระ

ตลอดระยะเวลาการสร้างศาลหลักเมืองนครที่ยืดเยื้อยาวนานเกือบ ๑๕ ปี ที่นครศรีธรรมราชมีเรื่องราวของความเห็นต่างและทิ้งร้างศาลหลักเมืองอยู่เป็นระยะๆ นอกจากความเห็นต่างในเรื่องหลักเมืองนครที่ฝ่ายหนึ่งเห็นว่ามิพระบรมธาตุเจดีย์เป็นเสมือนหลักเมืองพอแล้ว รวมทั้งที่เห็นว่าการสร้างหลักเมืองมีเบื้องหลังทางการเมืองแล้ว ยังเป็นที่รับรู้ว่าจะเกิดปัญหาในการจำหน่ายแจกและเงินๆ ทองๆ ในหมู่คณะผู้สร้างและมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยในช่วงนั้นยังมีพิธีกรรมการเข้าทรงตลอดจนการสร้างใหม่พร้อมอิทธิปาฏิหาริย์ออกมาเป็นระยะๆ เช่น เหยี่ยง พระโพธิสัตว์ฟังพระภาพ (๒๕๓๒), เหยี่ยงปิดตาฟังภาพ ที่ระลึกล้างศาลหลักเมือง (๒๕๓๒), เหยี่ยงนักษัตรประจำราศีเกิด สร้างหลักเมือง (๒๕๓๔) และปรกใบมะขาม ที่ระลึกละโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเปิดศาลหลักเมือง (๒๕๔๑) ในขณะที่กว่าศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราชจะเสร็จได้หลายฝ่ายต้องออกแรงเข้าไปแทรกแซงจัดการแทนฝ่ายริเริ่มสร้างหลักเมืองที่มีชาวการเห็นต่าง วางมือและแยกย้าย เปลี่ยนตัวกันสร้างวัดอุดมคลองออกมาจนในที่สุดผู้ว่าราชการจังหวัดหลายคนทนไม่ได้ที่จะให้หลักเมืองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจิมยอดชัยให้แล้ว (๓ สิงหาคม ๒๕๓๐) แต่สร้างศาลไม่รู้เสร็จ รกเรื้อยยืดเยื้อ ถึงขั้นทางราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องออกแรงตั้งคณะเฉพาะกิจเป็นกรณีพิเศษนำโดยนายกเทศมนตรีนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นฝ่ายที่กลุ่มริเริ่มสร้างหลักเมืองมุ่งหมายข่มนาม มาเป็นผู้อำนวยการจัดการจนสร้างศาลเสร็จและเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต้องกลายมาเป็นผู้ดูแลบำรุงรักษาศาลหลักเมืองให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยมาจนทุกวันนี้ที่กลายเป็นเทวสถานสำคัญของขบวนการสร้างจตุคาม

ส่วน **จตุคามรามเทพ** นั้นเป็นเพียงวัดอุดมคลองธรรมดามาจนปี ๒๕๓๘ ที่เกิดสุริยคราสเต็มดวงแล้วตามมาด้วยกระแสบูชารากู วัดอุดมคลองจตุคามรามเทพ ที่มีรูปรากูอยู่ และมีเรื่องเล่าถึงปรากฏการณ์พระอาทิตย์พระจันทร์ทรงกรด ฝนตกรอบแต่ไม่ตกในบริเวณพิธีในเวลาปลุกเสกในทำนองฟ้าดินสำแดงเทพนิมิตให้เห็นจึงเผยแพร่สู่วงการพระเครื่องอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะ ในปี ๒๕๔๑-๔๒ ราคาซื้อขายเริ่มขยับจากร้อยเป็นพันต้นๆ ก่อนจะพุ่งถึงหมื่นแสน *‘ท่ามกลางเสียงสวดด่าว่าเป็นพระเชียร’* โดยที่ก่อนหน้านี้เมื่อปี ๒๕๓๘ ที่มีนักเลงพระเครื่องส่วนกลางเหมาทั้งหมดทั้งพระพุทธรูปสังคโลกและจตุคามในชื่อของพระผ่องสิริยัน-จันทร์ทราที่เหลืออยู่ที่ศาลหลักเมืองเป็นจำนวนมากจนต้องใส่รถกระบะขนไปราคาก็ยังอยู่ที่

เรือนสิบ แล้วไปเริ่มทำกล่องพลาสติกใส่จำหน่ายจ่ายแจกในวงกระดับประเทศ ในครั้งนั้น ก่อนที่จะมีการจัดสร้าง **ประกาศ ‘บุญฤทธิ์...อิทธิคุณ’** สารพัดทั้งเรื่องหายไข้ แคล้วคลาด โขคลาก คำขึ้น เมตตามหานิยม ลงในหนังสือต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีเอกสารแนะนำพร้อมใบจอง โฆษณาประชาสัมพันธ์และกระจายวางแผงเปิดจองอย่างเป็นทางการจะลักษณะในปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมาจนในปี ๒๕๔๙ ก็ยกระดับของหน้าหนังสือพิมพ์รายวันพร้อมทำแผ่นผ้าโปสเตอร์บิลบอร์ดมาให้มาพร้อมพิธีทั้งพุทธ-เทวา-มังคลาภิเษก จนเป็นอภิมหาพุทธเทวามังคลาภิเษกผสมผสาน ณ พุทธเทวสถานต่างๆ ที่ทยอยสถาปนาเพิ่มเติมจากวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร นครศรีธรรมราช ศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราช และวัดนางพระยาน นครศรีธรรมราช อันเป็นแดนกำเนิด ออกจากวัดไปถึงกลางป่า ยอดเขากระทั่งลงไปสะตือทะเล จนแทบทั่วทั้งประเทศไทยและขยายไปประเทศข้างเคียง ด้วยชุดคำประกาศในทำนองคล้ายๆ กันว่า

‘**วัดอุดมคงคาคูคามรามเทพทุกชนิดประกอบด้วยบุญฤทธิ์ ด้วยอำนาจแห่งมหาอิทธิคุณ มนตราอาถรรพ์ของพระเทวราชโพรสิษฐ์จตุคามรามเทพ ช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายทั้งหลายทั้งปวงแก่ผู้ที่มีไว้ติดตัวหรือบูชาประจำเคหสถาน ช่วยให้การประกอบอาชีพบังเกิดผลดีอย่างน่าประหลาดใจ มีอิทธิคุณโด่งดังในเรื่องของมหาโชค มหาลาภ ความร่ำรวย ดลบันดาลให้ธุรกิจการค้าเจริญรุ่งเรือง มีความมั่งมีศรีสุขตามวาสนาบารมีของแต่ละคน สามารถคุ้มครองป้องกันภัยได้รอบด้านด้วยความศักดิ์สิทธิ์มีปาฏิหาริย์อยู่เหนือฟ้าเหนือดินสามารถบันดาลให้สมปรารถนาได้นานับการที่ไม่เกินวาสนาบารมีหรืออำนาจกรรมของตนตามหลักสัจธรรมของพระพุทธศาสนา’**

จนพุ่มพรวดีในคราวพระราชทานเพลิงศพ พล.ต.ต.ขุนพันธรักษ์ราชเดช ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ หลังการเสียชีวิตด้วยวัย ๑๐๘ ปี เมื่อปี ๒๕๔๙ ที่ส่งกระแสขยายต่อ ก่อเกิดการสร้าง บูชา จำหน่ายจตุคามรามเทพไปทั่วทั้งประเทศ จนเกิดแม้กระทั่งการพบท้าวจตุคามรามเทพภาคเหนือที่พระธาตุดอยสุเทพ โดยจะเห็นได้จากชื่อรุ่นและสรรพคุณของจตุคามรามเทพที่สร้างกันมาตั้งแต่ต้นที่เคลื่อนไหวความหมายมา ๓ ะลอกด้วยกัน คือ ระยะเวลาแรก การเป็นเทพรักษาเมืองเพื่อความสงบร่มเย็นและรุ่งเรืองของบ้านเมือง แล้วยกระดับเป็นเทพสารพัดนึกที่พึ่งได้ทุกอย่าง ในช่วงปี ๒๕๔๕-๒๕๔๘ แล้วลงเอยที่การเป็นเทพแห่งความร่ำรวยในช่วงต่อของปี ๒๕๔๘-๒๕๔๙ แล้วขึ้นสูงสุดอยู่ในขณะหนึ่งในต้นปี ๒๕๕๐ ก่อนจะแผ่วแล้วค่อยๆ ตกลงเรื่อยๆ ในทุกวันนี้

สู่ Universal God ที่พึ่งได้สารพัด และ เป็นโอกาสหาเงิน เอาเงินเป็นที่ตั้งทั้งนั้น

สรุปได้ว่าสถานะของจตุคามรามเทพเมื่อแรกสร้างนั้น กำหนดตำแหน่งให้ท่านเป็นเทพประจำเมืองนครผู้มาปกป้องรักษาปัดเป่าอาถรรพณ์ของเมือง ก่อนที่จะขยายเป็นเทพที่พึ่งได้สารพัดในท่านอง Universal God ที่ขออะไรให้หมดอย่างไม่มีเงื่อนไข ต่างจากพระเครื่อง พระเกจิและรูปเคารพของเทพอื่นๆ ที่มีคุณพิเศษเฉพาะด้านเฉพาะทางเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีของแต่ละองค์ แลผมยังมีข้อกำหนดความประพฤติปฏิบัติกำกับไว้ด้วย แล้วสถานะของจตุคามยังถูกปรับวางตำแหน่งใหม่มายุติลงตัวสนองจรตผู้คนที่ไฝว้ยทางลัดในฐานะเทพแห่งอภิมหาโชคโลก เสริมทรัพย์ในทุกวันนี้ ตามชื่อรุ่นที่บอกบ่งถึง ‘จูดชาย’ อย่างชัดเจน เช่น มีงมิกูไวไม่จน, เงินไหลกอง ทองไหลมา, รวยทั้งโคตร, โคตรรวย, โคตรเศรษฐี มีกำไร, โคตรเศรษฐีรวยล้านฟ้า, เงินทองมั่งคั่ง, โคตรมหารวย, รวยเงินทอง, โชคลาภมหาเศรษฐี, เจ้าสัวยุคแปด, พ่อให้เงิน พ่อให้รวย, มงคลเศรษฐี, มีกูไวไม่จน, มั่งมีศรีนคร, มหาเศรษฐีบุญฤทธิ์, ก้าวหน้ามหาโชค, มหาเศรษฐี, โคตรเฮงโคตรรวย, มหาเศรษฐีปลอดหนี้, ทรัพย์ไพศาล, เศรษฐีใหญ่, เทพเนรมิต, ฟ้าบันดาล, พ่อให้เฮง พ่อให้รวย, รวยมั่งคั่ง, รวยเงินล้าน และรวยไม่มีเหตุผล ฯลฯ ประมาณการกันว่าน่าจะมีการจัดสร้างแล้วไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ รุ่น และไม่น่าจะน้อยกว่า ๑๐๐ ล้านรูปแล้ว ศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทยเคยวิเคราะห์ว่าวงเงินที่สะพัดสัมพันธ์กับกระแสจตุคามในระยะที่กำลังขึ้นนั้น น่าจะอยู่ประมาณ ๓ - ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท

ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ของการสร้างจตุคามรามเทพนั้น รู้ๆ กันว่าสร้างเพื่อหาเงินตั้งแต่รุ่นแรกเหมือนกับวัตถุมงคลทั่วไป เพียงแต่การหาเงินมีความชัดเจน รุนแรงและจริงจังมากขึ้นเป็นลำดับ อาจจะถูกกล่าวได้ว่าเรื่องความศรัทธาเชื่อถือน่าจะเป็นรองกว่าการเห็นเป็นโอกาสหาเงิน เอาเงินเป็นที่ตั้ง กระบวนการทั้งหลายก็ทำเพื่อให้ได้ราคา รวมทั้งเรื่องสำคัญที่ทุกรุ่นมุ่งเน้นนำเสนอคือ ทีมงานดี เจตนาวัตถุประสงค์ดี พิธีกรรมดี รูปลักษณ์และมวลสารดี ที่ขณะนี้กำลังลงตัวว่าขอให้ ‘รูปสวย พิธีดี...มีกล่องใส่’ ก็ดูเหมือนจะทำเพื่อสร้างจุดเด่นเพื่อการขาย

จากการพูดคุยกับผู้คนจำนวนมาก ผู้เขียนได้ข้อสรุปถึงกลุ่มบุคคลที่ข้องเกี่ยวกับปรากฏการณ์จตุคามรามเทพนี้มีอยู่ ‘๕ ช-ฉ’ ประกอบด้วย กลุ่มเชื้อ-ชอบ-ช้อน-เฉย และ ไซ้เลย

กลุ่มเชื้อ เป็นกลุ่มเบื้องต้นที่ใกล้ชิด นับถือบูชาและเชื่ออย่างจริงจัง ทั้งในกระบวนการทรงเจ้าและเรื่องราวที่ผ่านทางร่างทรงออกมา ประกอบกับนานาอิทธิปาฏิหาริย์ที่ได้รับการดีและขยายความ แล้วเผยแพร่กันออกไปผ่านสื่อสารพัด รวมทั้งกลุ่มผู้ที่รู้สึกว่าได้รับผลจากการ ‘ขอได้’ หลากหลายเรื่องราวจนถึงขั้นเชื่ออย่างหัวปักหัวปำ บูชาสะสมอย่างเอาจริงเอาจัง

กลุ่มชอบ เป็นกลุ่มใหญ่ที่บอกว่าไม่เชื่อเท่าไรแต่ชอบที่สวยชอบศิลปะ จึงแสวงหาสะสมและสวมใส่เป็นเครื่องประดับที่ดูดี และอินเทรนด์

กลุ่มซ้อ เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดและน่าจะเหลื่อมกันอยู่กับกลุ่มชอบ เป็นกลุ่มที่ตามจองตามหา ตามเช่าตามซื้อตั้งแต่เริ่มจอง (เหมือนหุ้นราคาพาร์) หรือแรกออกมาใหม่ๆ ในราคาต่ำๆ ไว้คอยปล่อยหรือแบ่งปันให้กันในราคาที่ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงแพงขึ้นทุกวันทุกชั่วโมง โดยเฉพาะคอยแบ่งปันแก้มิตรแดนไกลที่ติดต่อมาหาที่เมืองนคร

กรณีรุ้นเงินไหลมา รุ้น ๒ ที่ถึงขั้นตักกันในการเปิดรับใบจองหนแรกที่วัดพระนครแล้วถึงขั้นมีคนตายในวันเปิดรับใบจองหนที่สอง ก็ด้วยกลุ่มนี้เป็นสำคัญ กล่าวคือท่านมหาโมตรี ผู้สร้าง ปราบกว่าอยากให้อาชีพประชาชนชาวบ้านรายเล็ก รายน้อย ไม่อยากให้เกิดอยู่กับแผงพระ พ่อค้า นายทุนเงินหนา จึงไม่ขายใบจองผ่านทางเอเยนต์แผงพระและร้านทองต่างๆ เปิดให้มารอคิวรับใบจองที่วัดเอง คนละใบ ใบละ ๑๓ วัน ๕๐๐ บาท (พระผงจตุคามรามเทพทำเป็นพิมพ์น้ำตาลแว่น วงกลมอย่างน้ำตาลมะพร้าว น้ำตาลโตนด นิยมเรียกเป็นแว่นๆ) ซึ่งด้วยชื่อและกิตติศัพท์ของรุ้นแรกจากราคาจอง ๖ วัน ๕๐๐ บาท ที่ออกตัวได้ ๒-๓ เดือน ให้หลัง ในราคาแว่นละ ๒,๕๐๐ บาท (แว่นใหญ่ ๔-๕,๐๐๐ บาท แว่นเล็ก ๒-๒,๕๐๐ บาท) ทำให้วันนั้นวัดแทบแตก คนซ้อแหกกันไปจนแน่นวัดก่อนเวลาเปิดจอง ดี ๔ ถึงขั้นตักกันรุ้นวายจนต้องระงับการเปิดจองไว้ก่อนที่จะเสียหายถึงตาย

ในการเปิดจองหนสองที่แยกเป็น ๓ จุด ให้รับใบจองแล้วนำไปขึ้นของได้เลยนั้น ปรากฏว่ายุ่งจนถึงขั้นมีคนตายเพราะนอกจากการตื่นของคนที่ยกบอกว่าชอบและเที่ยวซ้อแล้ว พบว่ามีกระบวนการทั้งจ้างวานและออกแลกกันในอัตราค่าใบจอง ๕๐๐ บาท ค่าเหนื่อยเบื้องต้น ๕๐๐-๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ บาท กับเมื่อได้ของแล้วยังมีรางวัลพิเศษ ในขณะที่หน้าประตูออกมา มีคนรอซ้อซ้อซ้อทันทีในอัตราแว่นละเรือนพันสองพัน ทั้งที่ยังจองซ้อกันไม่เสร็จ พระมหาโมตรีต้องหลบหนีฝูงชนไปหาวิธีออกตัวใหม่ๆ ราคาที่ถีบในบางขณะถึง ๑๓ วัน ๙,๐๐๐-๑๐,๐๐๐

บาท โดยในขณะนี้มีมีการทำกันออกมามากและไม่จำกัดจำนวนจนใครๆ ก็มีกัน
ทั่วแล้ว กลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่มีของอยู่มากแต่ปล่อยให้เงินทองที่ท่วมลงไปด้วย
หวังว่าจะได้ต่อยอดก็เกิดการชะงัก มีแต่บรรดาจตุคามรามเทพอยู่เต็มบ้านแต่ยัง
ขายไม่ออก

กลุ่มเฉยๆ กลุ่มนี้มีอยู่ไม่น้อย มีทั้งที่เห็นว่ามิเป็นที่ระลึกรู้แล้ว,
เห็นว่าไม่ใช่พระไม่เอา และที่เห็นว่าเป็นเรื่องไม่ถูกไม่ควร ขอไม่ยุ่ง แต่ไม่ยอมให้
ตัวเองยุ่ง ไม่ขอว่าอะไร แต่มีความหวังใฝ่คอยรับฟังเรื่องราวและหารือปรับทุกข์
กันอยู่ว่าเมื่อไรควรจะทำอะไรและอย่างไรให้เพื่อนพี่น้องพระเจ้าได้ทำได้ค้าหาเงิน
กันไปพลางก่อน เพราะเมืองนครชบเซามานาน กระทั่งเห็นเป็นโอกาสทำมาค้าขาย
ของคนนคร เป็นสินค้าโอท็อปสำคัญของเมืองนครไปเลยก็มี โดยกระแสสะพัด
ของเงินและตลาดเมืองนครย่อมส่งผลต่อคนนครแทบทุกฝ่าย แม้จะมีได้เชื่อ
ชอบหรือช้อนไว้ก็ตาม ผมเองจัดอยู่ในกลุ่มนี้ แต่ก็ไม่ได้ดูตาย ติดตามศึกษาค้นคว้า
ทำความเข้าใจเพื่อช่วยเหลือและตั้งสติสังคมในการหาทางออกในอนาคตเมื่อเกิด
ปัญหา

กลุ่มสุดท้าย ไซ้เลยถือเป็นกลุ่มตัวจักรปั่นกระแสสำคัญที่สุด คือกลุ่ม
ผู้สร้าง และจัดจำหน่ายทั้งหลายที่กระจายขยายตัวโยโย่อย่างน่ากลัวไปในแทบทุก
วงการ ดั่งจะเห็นบุคคลจากทุกระดับชั้นสถานะบทบาทที่ถูกเชื่อมโยงมาเกี่ยวพัน
กับการสร้างหมดแล้ว ทั้งในลักษณะผู้ลงทุนคณะกรรมการ ประธาน ผู้ประสานงาน
หน่วยงาน ตลอดจนโครงการต่างๆ สารพัดจะคิดตั้งชื่อ กลุ่มนี้น่าจะเป็นผู้ได้รับ
ผลประโยชน์สูงสุด

แต่ต่อมโลกและหลงของคนไทย(พุทธ)ได้อย่างจังๆ

ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่าจตุคามรามเทพ นับเป็นวัตถุมงคลที่เกิดขึ้น
ตามเหตุตามปัจจัยของสังคมไทยด้วยเหตุดังนี้

หนึ่ง การอ่อนล้าของพุทธศาสนิก ‘บริษัท ทั้ง ๔’ ของสังคมไทย

ต่างๆ ที่คนไทยส่วนใหญ่ประกาศตัวว่าเป็นพุทธ จนสิ่งชั้นกำลังเกิดการเรียกร้องถึงกระทั่งกดดันให้มีการกำหนดให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างกันอยู่ แต่เรื่องนี้กลับเมินเฉย ในขณะที่ไม่น้อยเข้าไปผสมโรง ‘พุทธเทวภิเษก’ และเร่งสร้างเทวสถานประจำวัดกันเต็มไปหมด จนแม้เมื่อสงครามที่ผ่านมาก็พบว่า การหลังไหลสรลงน้ำกราบไหว้บูชาเทพก็ไม่แพ้พระพุทธรูป รวมถึงพระพุทธรูปสิ่งศักดิ์สิทธิ์สำคัญของเมืองนครด้วย ดูท่าทางจะสมทานบริษัทเทพกันมากกว่าพุทธ หรือถ้าเป็นพุทธก็กลายเป็นพุทธพาณิชย์เสียมาก

พระราชธรรมสุธี เจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ปรารภกับผู้เขียนเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาว่าอยากฝากถึงพุทธศาสนิกชนที่พากันบูชาจุดตามรามเทพว่าอย่าลืมว่าแท้จริงแล้วเป็นเพียงเทพผู้รักษาพระบรมธาตุ ผู้การบูชาพระบรมธาตุไม่ได้หรอก ทำให้ผู้เขียนนึกถึงที่ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุเตือนว่า ระวังพระพุทธรูปจะบังพระพุทธรเจ้า บังจนแม้กระทั่งพุทธธรรมจนกลายเป็นกุหลาบหิม่าแห่งวิถีพุทธธรรมไปเลย

แม้แท้จริงแล้วพุทธศาสนายังแจ่มชัดพร้อมอยู่ทั้งหลักการ-ปรียัติ-แนวทางการศึกษาพัฒนาและฝึกฝน-ปฏิบัติ และ ผลปรากฏกับผู้ศึกษาและปฏิบัติ-ปฏิบัติ เพียงแต่ ‘บริษัท ๔’ ที่เหลืออยู่เพียง ๓ ในสังคมไทย คือ กิภุสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกาพวกเรานี้เองที่อ่อนล้า ไม่เข้มแข็งในหลักทั้ง ๓ ปรียัติ-รู้ก็ไม่ได้ ปฏิบัติ-ทำก็ไม่แท้ ปฏิเวธ-ผลก็ผิดเพี้ยนไปหมดอย่างที่เป็นอย่างที่เป็นอยู่ จนปรากฏอาการแปรอะไปหมดของแวดวง ‘พุทธบริษัท’ อย่างที่เห็นและเป็นอยู่ เช่น แต่เดิมแม้พุทธพาณิชย์ก็ไม่งาม มาถึงปัจจุบันกำลังทำเป็นเทพในนามพุทธ ทำวัดพุทธเป็นเทวสถาน พระภิกษุสงฆ์แท้ๆ กลับเสกสักการะบูชาเทพ ในขณะที่อุบาสกอุบาสิกามากมาย ก็พลอยนิยมเสริมส่งสรรเสริญ ให้มีการตัดทานทั่วถึงกันแต่อย่างใด

เรื่องนี้น่านิยมนับถือพี่น้องศาสนิกอื่นทั้งอิสลาม และคริสต์ที่ไม่ได้ไหวหวั่นตามกระแสไปด้วย และเราอาจจะต้องทบทวนวิธีคิด วิธีนับถือของพวกเขาในพุทธศาสนาเสียแล้ว

สอง การมั่งง่าย ไม่ใฝ่รู้ สู้สิ่งยากของคนไทย ตามสมัยแห่งวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมสมัยใหม่

ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์เคยแสดงธรรมไว้ว่า สังคมสมัยใหม่ที่เจริญนั้นเป็นสังคมของคนใฝ่รู้ และสู้สิ่งยาก ซึ่งสอดคล้องกับวิถีพุทธอย่างยิ่ง คือส่งเสริมทั้งปัญญาและปฏิบัติ ดังปรากฏในหมวดธรรมต่างๆ มากมาย ตั้งแต่เรื่องไตรสิกขา(ศีล-สมาธิ-ปัญญา), พล ๕ (ศรัทธา-วิริยะ-สติ-สมาธิ-ปัญญา), อริยมรรคมีองค์แปด (หมวดว่าด้วยปัญญา คือ สัมมาทิฐิ-ความเห็นชอบ, สัมมาสังกัปปะ-ความดำริชอบ, หมวดว่าด้วยปฏิบัติ มีสัมมาวาจา-วาจาชอบ, สัมมากัมมันตะ-การงานชอบ, สัมมาอาชีโว-ดำรงชีวิตชอบ, สัมมาวาจาโม-ความพยายามชอบ, ในขณะที่ สัมมาสติ-มีความระลึกชอบ และ สัมมาสมาธิ-ตั้งใจมั่นชอบ ที่อยู่หมวดสมาธินั้นก็อาจนับอยู่ในหมวดปฏิบัติได้เช่นกัน, รวมถึงเรื่องปริยัติและปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จหรือปฏิเวธ โดยท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ได้บรรยายว่า สังคมไทยนั้นจะไม่เป็นไปในทางที่เจริญสมัย ทั้งที่ส่งเสริมการศึกษาและพัฒนากันอย่างมาก ทั้งที่มีการส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่อยู่บนหลักของเหตุและผลพร้อมทั้งการทดลองปฏิบัติให้ปรากฏจริงเชิงประจักษ์

แต่สังคมและคนไทยไม่น้อยที่โน้มไปในทางมั่งง่าย ไม่ใฝ่รู้ ไม่สู้สิ่งยาก จึงไม่มีการค้นหาความหมายที่เป็นมา พวกกันเชื่อและเติมแต่งต่อๆ กันผ่านร่างทรง คำเล่าลือและโฆษณาประชาสัมพันธ์ แล้วเอาแต่กราบไหว้บูชาวิงวอนหวังโชคลาภที่จะได้รับการดลบันดาลอย่างง่ายๆ และมากเกินกว่ากำลังแรงที่ลง

ประเด็นนี้เป็นประเด็นใหญ่ยิ่งกว่าความเป็นพุทธ เพราะอาจนับได้ว่าการศึกษาศัยใหม่ที่ใช้วิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์เป็นฐาน และทุ่มเทกันมากที่สุด กำลังถูกตรวจสอบท้าทายครั้งใหญ่ทีเดียวเพราะเล่าเรียนสั่งสอนวิชาการเทคโนโลยีกันทั่วประเทศ แล้วทั้งประเทศก็กลับหันหลังให้วิทยาศาสตร์เสียหมดสิ้น

สาม การเกิดขึ้นใหม่อย่างลงตัวของเครื่องบูชาทั้งรูปลักษณ์ เรื่องราว โดยเฉพาะการใส่ความหมายให้เป็นเทพในระดับ Universal บนได้ ไหว้รับ บันดาลได้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องความร่ำรวยที่ทุกคน ปรารถนา

ต้องยอมรับว่าจุดคามรามเทพที่เกิดขึ้นนี้ เปิดมิติใหม่ๆ เข้าชั้น
นวัตกรรมในหลายมิติ กล่าวคือ

- รูปลักษณะ การออกใหม่ในพิมพ์ใหม่ ใหญ่กลมโตที่เรียกว่าพิมพ์ **น้ำตาลแว่น**ที่แรก ๆ เกิดคำถามว่าใหญ่อะไรอย่างนี้ จะแขวนเข้าไปได้อย่างไร แล้ว กลับกลายมาเป็นพิมพ์ยอดนิยมออกมาแขวนนอกเสื้อเข้ากับสายประจำเส้นโตที่เสริมกันอย่างสมส่วน

- การเป็น**เทพสาธณะ** **ที่ใครไม่เป็นเจ้าของ** ใครก็ทำได้สร้างได้ ไม่ต้องขอใคร ขอให้รูปสวยและใส่เรื่องเข้าไปให้ดูดี ในขณะที่รูปพระจะต้องขอจากเจ้าสำนัก และติดกรอบจารีตที่ไม่สามารถออกแบบและใส่ให้ได้อิสระตามใจ ทำให้วัตถุมงคลจตุคามรามเทพมีหลากหลายรุ่นและหลายรูปแบบที่สุด ในแต่ละรุ่นก็มีหลายแบบหลายสี หลายเทคนิค เรียกว่าสร้างสรรค์กันได้ดีสุด ๆ พร้อมกับเรื่องราวพิธีกรรมที่ต่างกัน แต่งกันได้อย่างเต็มกำลัง ดังเช่นพิธีก็มีจนถึงชั้นจักรพรรดิ อภิมหาพุทธเทวมังคลาภิเศกทีเดียว

- การยกฐานะขึ้นเป็น**เทพสากล** กล่าวคือไม่เจาะจงใน**อิทธิบุญฤทธิ์**ใดๆ แต่**ได้ทั้งหมด** บนได้ไหวรับ บนดาลได้หมด ในขณะที่แต่เดิมไม่ว่าจะเป็นพระเครื่องของคลังวัตถุมงคลหรือเทพใดๆ ต่างมีคุณวิเศษเฉพาะด้านเท่านั้น เช่น พระขุนแผนดังในเรื่องเมตตามหานิยม พระรอดเด่นในเรื่องแคล้วคลาด หลวงพ่อทวดในเรื่องอิทธิฤทธิ์ดลบันดาล พระคเณศ์ในเรื่องความสำเร็จและศิลปะวิทยาการ แจกตุคามรามเทพนั้น ชัดเจนมากในทุกเรื่อง เข้าขั้นเป็น Universal God พร้อมกับจุดขายที่โดดเด่นและโดนใจสุดๆ คือ **ความเป็นอภิมาโคตร บนดาลโชคกลาง**

จนเกิดการชะงักงันของตลาดวัตถุมงคลเพราะคนหันมาคลังคลังตุคามรามเทพแทบหมด จนต้องปรับตัวบูรณาการใหม่ เกิดตุคามรามเทพรอบใหม่คู่กันกับทั้งหลวงพ่อทวด, หลวงปู่ศุข, หลวงพ่อโต, กรมหลวงชุมพร, เจ้าพ่อพะวอ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการเกิดขึ้นและขยายตัวของตลาดใหม่ๆ ในวงการวัตถุมงคลอย่างไม่เคยมีมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจ ศิลปิน นักเรียน นักศึกษา ไฮโซไฮโซ้อ พ่อค้าแม่ขาย รวมถึงคนชั้นกลาง และที่เรียกตัวเองว่า **‘ปัญญาชน’** จำนวนไม่น้อย รวมถึงการได้รับสถานะพิเศษเป็นได้ทั้งวัตถุมงคล เครื่องรางของคลัง เป็นทั้งเครื่องประดับแสดงสถานะบารมีและรสนิยม

สี่ การจัดการในระบบการตลาดสมัยใหม่ ในเชิงวัฒนธรรมความเชื่อ และ Brand ที่สนองส่งและสร้างกระแสสมทบสุดกำลัง

ในแวดวงคนโฆษณามีการศึกษากรณีของจตุคามรามเทพในนามของ 'แบรนด์ดัง' ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าแบรนด์จตุคามรามเทพนี้มีสถานะพิเศษเหนือกว่าแบรนด์ทั่วๆ ไปตรงที่การไม่มีเจ้าของ ทุกคนเป็นเจ้าของจึงรวมกันคิดค้นและนำเสนอพร้อมกับการขาย ในขณะที่นักการตลาดทั่วไปในการสร้างแบรนด์ยังมีการจำกัดเอกลักษณ์ความเป็นเจ้าของแบรนด์ ด้วยเหตุนี้แบรนด์นี้จึงเหนือธรรมดา

อีกประการหนึ่งคือ ความหมายที่ใส่กันในแบรนด์นี้ก็เหนือกว่าแบรนด์การค้าอื่นๆ เพราะมากกว่าการเป็นสินค้าคุณภาพ ตัวอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ไปไกลถึงความ 'ขลังและศักดิ์สิทธิ์' อย่างนั้นอย่างนั้น ซึ่งแบรนด์เดิมๆ ไม่เคยทำและทำไม่ได้ รวมทั้งพระเครื่องเดิมๆ ก็ไม่เคยทำและทำไม่ได้เช่นกัน

เมื่อทำได้อย่างอิสระ ประกอบกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ถึงจากที่เน้น ทีมงานดี เจตนาวัตถุประสงค์ดี พิธีกรรมดี รูปลักษณ์และมวลสารดี ก็คลี่มาลงที่ รูปสวย พิธีดี และที่เพิ่งเพิ่มใหม่คือ มีกล่องใส่ ก็พอเดินตลาดได้

และที่สำคัญที่สุดคือการจัดการด้วยระบบการตลาดสมัยใหม่เต็มรูปแบบ เริ่มจากการประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ โฆษณาเปิดจองปุพพรม พร้อมแจกและพิธีกรรมกับสร้างข่าวกับกระแสเรื่องราวความศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ แล้ววางแผงผ่านตัวแทนทั่วประเทศทั้งแผงพระ ธนาคาร ร้านทอง รวมทั้งการช่วยซื้องานเหมือนว่าหมด ส่งให้ราคาได้ขึ้นจนตื่นตลาด

ห้า ความไม่มั่นคงเหมือนไม่มีทางออกของสภาพสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจการเมืองของประเทศที่สะสมจนถึงทุกวันนี้

ในความเห็นของผู้เขียน ประเด็นนี้เป็นเพียงประเด็นประกอบ แต่มีความสำคัญที่ส่งให้จตุคามรามเทพโดดเด่นขึ้นมาในช่วงระยะหนึ่ง ทั้งๆ ที่มีการสร้างสื่อรณรงค์กระแส 'พอเพียง' มาก่อนไม่น้อย แต่ก็ถูกกลบหายไปด้วยกระแส 'โคตรรวย' นี้

มีหลายฝ่ายวิเคราะห์ว่าเนื่องจากสภาพสังคมเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศที่ทั้งเครียดและวุ่นวายเหมือนยังไม่มีทางออก จึงหาอะไรง่าย ๆ ไปพึ่งพาลิงศักดิ์สิทธิ์บ้างดีกว่า เพื่อว่าจะมาช่วยได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วย และที่สำคัญต้อง

อย่าลืมนึกว่าในขบวนการพันธมิตรประชาธิปไตยที่ก่อการจนเกิดการปฏิวัติรัฐประหาร
รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นั้น จุดความรามเทพก็ถูกเชิญมาช่วยด้วยตั้งแต่ต้น
จนตลอด ภาพขบวนการหน่วยคุ้มกันในเสื้อยืดสีดำลายพญาชิงชัย (คล้ายหนุมาน)
ที่ถือว่าเป็นแม่ทัพเอกของจุดความรามเทพ ห้อยคอด้วยจุดความรามเทพ แล้วถือ
ธงดำลายพญาชิงชัย คงช่วยให้ระลึกได้ รวมถึงการป้กรงพญาชิงชัยประจำแทบ
ทุกเวทีด้วย

ผู้เขียนสรุปว่าปรากฏการณ์จุดความรามเทพที่เกิดขึ้นและขยายตัวอย่าง
ไม่คาดคิดนี้เป็นได้ก็เพราะเข้าไปแตะต่อมโลกและต่อมหลงของคนไทยได้อย่างจัง
จนน้ำแห่งอสาสะที่นอนนิ่งอยู่ในใจในเนื้อในตัวก็เอ่อนองออกมากองๆ ของกิเลส
ที่ผ่านไปมา

ประสาอะไรกับใครอื่น ผู้เขียนเองยังเคยคิดง่าย ๆ จะไปหาจองเอา
ปล่อยเป็นกำไร ไม่ต้องทำอะไรอีกเพราะไม่มีอะไรอีกที่ทำได้แบบนี้แล้ว
สมดังที่นักค้าจุดความรามเทพคนหนึ่งเปรยบนโต๊ะชาวมั่นโกข้างๆ ว่า ‘ดินที่ไหน
ก็ไม่แพงเท่าดินเมืองนคร เพราะเอามากดพิมพ์นิดเดียว ด้วยค่าจ้างกดเพียง
๒ บาทห้าสิบ ราคาขึ้นได้เป็นหมื่นๆ’

ในพุทธศาสนากล่าวถึง**อกุศลมูล ๓ ประการ** ไว้อย่างแยบคายว่า
เป็นลึนนอนเนืออยู่ภายในพร้อมกัดกินแก่ทุกคนที่ไม่ฝึกฝนและศึกษาพัฒนาให้ดีพอ
ไม่ว่าจะจะเป็นโลภะ ความอยาก, โทสะ ความโกรธ และ โมหะ ความหลง ความไม่รู้
ที่ถูกต้อง กรณีจุดความรามเทพนี้ **ความโลภและความหลงของคนเราร่วมกันทำงาน
ขับเคลื่อนจนครอบงำอย่างไม่มีการยั้งคิดหรือทัดทานไปไม่น้อย** ที่อันตรายคือ
ยิ่งโลกกับหลงยิ่งทำงาน ก็ดูเหมือนจะยิ่งปลุกเพาะและบ่มอารมณ์โลกและหลง
ให้ยิ่งๆ ขึ้น โดยเฉพาะเรื่องหลงนี้ ดูท่าจะถึงขั้นเห็นผิดเป็นชอบ อย่างที่แต่ก่อน
ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่มากของชาวพุทธถึงขั้นเป็นมัจฉาทิฎฐิทีเดียว

นอกจากไม่สนใจศึกษาค้นคว้าหาความจริงและวิเคราะห์ด้วยสติปัญญา
แล้ว ผู้คนส่วนใหญ่ของสังคมไทยกลับหลงใหลไหลไปไกลด้วยพากันเชื่อ ใช้เป็น
โอกาสตักตวงผลประโยชน์พร้อมกับช่วยกันกระพือจนผู้คนทั้งหลายเข้าใจผิด
คิดผิดว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ โดยเฉพาะในเรื่องของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เพื่อลาก
สักการซึ่งถึงขณะนี้เมื่อกระแสกำลังตก การศึกษาทบทวนจึงถึงเวลาตั้งหลักคิด
ได้แล้ว

แม่ปฎิหาริย์ก็หาใช่ปฎิหาริย์ที่ยั่งยืน ที่พระพุทธรเจ้าทรงสรรเสริญ

ประเด็นเด่นที่เป็นที่กล่าวขานมากที่สุดจนส่งกระแสจตุคามรามเทพ พุ่งปฐิตันกรอบ จนแม้กำลังนี้ที่คาดว่ามีผู้คนครอบครองจตุคามไปแล้วหลายสิบล้านองค์ ร่วมสิบล้านคน ด้วยเชื่อและหวังว่าท่านจะสำแดงฤทธิ์อภิหาริย์ บัดเป่าสิ่งเลวร้ายให้คลาดแคล้วแล้วดลบันดาลสิ่งสมหวังให้ โดยแทบทั้งล้านๆ นั้นล้วนยังเฝ้ารอฤทธิ์อยู่อย่างจดจ่อว่าท่านพอจะมาช่วยด้วยไฉน คำรำลือกันเหลือเกิน ไม่ว่าจะเรื่องพระอาทิตย์หรือจันทร์ที่ทรงกลด รลชนกว่าจะมาแล้วไม่ตาย คนนั้นคนนี้มีโชคเหลือหลาย ไม่วันใดก็วันหนึ่งคงมาถึงคราวเรา

ในแวดวงวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ มองเรื่องปฎิหาริย์ว่าเป็นเรื่องมมาย ไร้สาระ หากจริงไม่ อาจเกิดจริงได้ก็มีใช่ด้วยอิทธิฤทธิ์ แต่ด้วยเรื่องของโอกาสตามหลักการทางสถิติคณิตศาสตร์เท่านั้นนอกนั้นถ้าพิสูจน์ซ้ำไม่ได้ล้วนไม่มีจริงเสียทั้งนั้น ดังเรื่องที่เคยลือว่าจตุคามรามเทพท่านประทับไปทั่ว ถ้ายูยังติดมาเป็นวงๆ ที่ถึงที่สุด พิสูจน์ซ้ำจนได้ว่าหาใช่องค์จตุคามไม่ แต่กลายเป็นฝอยฝุ่นละอองน้ำที่สะท้อนแสงแฟลชออกมาเป็นวงๆ ให้เห็นบนแผ่นภาพ

ท่านพุทธทาสแห่งสวนโมกขพลารามเคยพูดถึงเรื่องปฎิหาริย์ไว้ว่า
“**สิ่งที่เรียกว่าปฎิหาริย์นี้มีมาแต่ดึกดบรรพ์ก่อนพระพุทธรเจ้าแล้วก็ไม่เกี่ยวกับธรรมะไม่เกี่ยวกับศาสนาก็มีมันเป็นเรื่องของมันเองเรื่องหนึ่ง คือเป็นเรื่องของเครื่องมือนี่จะทำให้สำเร็จประโยชน์ตามที่ตัวต้องการได้ในลักษณะที่น่าอัศจรรย์ คือไม่ใช่ตามธรรมดา** สิ่งทีเรียกว่าฤทธิ์หรือปฎิหาริย์เป็นของมีก่อนจะก่อนพุทธศาสนาหรือก่อนสิ่งทีจะเรียกว่าศาสนาด้วยซ้ำไป ก็หมายถึงปฎิหาริย์อย่างง่ายๆ อย่างเลวๆ

คำว่าปฎิหาริย์นี้ ถ้าดูตามตัวหนังสือ อาจจะพูดได้ว่า **การนำไปหรือสิ่งทีจะให้เกิดการนำไปเฉพาะ** คือตรงตามจุดหมายตามตัวหนังสือว่านำไปเฉพาะแต่ความหมายของมันก็คือการนำไปตามความต้องการของผู้กระทำ ปฎิหาริย์นั่นเองคำว่าเฉพาะในที่นี้หมายถึงเฉพาะความต้องการของผู้ที่ทำปฎิหาริย์ ฉะนั้นสิ่งทีเขาแสดงออกไปในลักษณะทีครอบงำผู้อื่นได้ จนผู้อื่นต้องยอมทำตามความประสงค์ของเขาย่างน่าอัศจรรย์ นี้ก็เรียกว่าปฎิหาริย์ทั้งนั้น มีสำหรับใช้กับผู้อื่น ต่อมาก็คือเป็นเรื่องทีจะใช้กับประโยชน์ของตนเอง ทำประโยชน์ให้แก่ตัวเอง แต่มันไม่พ้นจากทีจะไปทำเพื่อครอบงำผู้อื่น จึงจะเรียกว่าปฎิหาริย์เรื่องปฎิหาริย์”

ท่านพุทธทาสยังได้จำแนกโดยหลักในคัมภีร์ฝ่ายพุทธศาสนาว่าจัดไว้เป็น ๓ อย่าง หรือ ๓ ประเภท

“มี**อิทธิปาฏิหาริย์**-**ปาฏิหาริย์**ที่กระทำโดยการใช้อุทธิ ใช้อิทธิ อิทธิ แปลว่าฤทธิ์ ฤทธิ์แปลว่าเครื่องให้สำเร็จ แต่เขาหมายถึงอิทธิที่มันเป็นเรื่องราวๆ ไป นับตั้งแต่ว่ามันบังคับเอาหรือว่าจะอะไรเอาโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง กระทั่งถึงมีฤทธิ์ชนิดที่ คนกลัว เช่นว่าใครแสดงฤทธิ์ได้ เหาะได้ ดำดินได้ แปลงกายได้ ทำอะไรออกมา เป็นสิ่งที่น่ากลัวต่างๆ ได้เหล่านี้ ทั้งหมดนี้รวมกันเรียกว่าอิทธิปาฏิหาริย์หรือฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ มีมาแต่โบราณโบราณ พวกยักษ์พวกมารพวกอะไรก็ทำได้ ชาวบ้านธรรมดา ทำไม่ได้ ก็ต้องไปบอมนี่ก็เป็นเรื่องทางจิตใจ ผึกฝนให้ลูกตามวิธีที่มีอยู่ก็เกิด สิ่งที่เรียกว่าฤทธิ์นั้นขึ้นมาได้

ที่นี้ ๒ เขาเรียกว่า **อาเทศนาปาฏิหาริย์** เป็นเรื่องดักใจ ทายใจ อย่าง นีมนวล อย่างไม่ต้องหวาดเสียวหรือว่าจะอะไรเหมือนกับฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ก็ทำให้อีก ฝ่ายยอมแพ้ได้

ที่นี้ ๓ อันสุดท้าย เรียกว่า**อนุศาสน์ปาฏิหาริย์** คือการพูดจาชี้ชวน สั่งสอน การชี้แจงให้เข้าใจจนเขาทำตามความประสงค์หรือความต้องการได้ นี่ใช้เหตุผล ก็เป็นปาฏิหาริย์ที่ใช้ในการสั่งสอนหรือเผยแผ่ศาสนา ถือกันว่า พระพุทธเจ้าท่านใช้ปาฏิหาริย์อันนี้ อันที่ ๓ นี้ คือ คำสั่งสอน

ท่านพุทธทาสสาธยายไว้อย่างน่าฟังว่า**ปาฏิหาริย์นั้นสามารถผึกฝน และแสดงออกมาได้แต่พระพุทธเจ้าท่านรังเกียจ** ว่า

“สำหรับการแสดงฤทธิ์ได้ ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมแพ้นั้น พระพุทธเจ้า ท่านรังเกียจว่าพวกอันธพาลก็ทำได้ ถ้าพระสาวกหรือพระพุทธเจ้าเองจะไปใช้ ปาฏิหาริย์อย่างนั้นเข้า มันก็จะถูกเหมาว่าเป็นเรื่องเดียวกัน แล้วก็พาลดูหมิ่น เอาว่าใช้วิธีอย่างพวกอันธพาลใช้ พวกยักษ์พวกมารใช้ พวกที่ไม่เชื่อสัตย์สุจริตทั้งหลายเขาก็ใช้ในการรบราฆ่าฟัน ในการเอาเปรียบผู้อื่น นี่มันเกี่ยวกับการใช้อำนาจ จิตอย่างแรง มันถึงจะมีฤทธิ์มีปาฏิหาริย์ขึ้นมาได้ คือให้มีการแสดงออกมาใน ลักษณะที่น่าหวาดเสียวน่ากลัว หรือไม่น่าเชื่อ ก็จะเป็นไปได้จนต้องยอมแพ้

“นี่โดยหลักใหญ่ๆ เราอาจจะมองดูได้ว่าเป็นเรื่องมายา คือไม่ใช่เรื่องจริง สิ่ง que แสดงออกมานั้นเป็นการแสดงด้วยการบังคับทางจิตใจให้เห็นอย่างนั้น ให้รู้สึกอย่างนั้น ให้ได้กลิ่นอย่างนั้น ให้เจ็บปวดอย่างนั้น เมื่อมีอำนาจจิตสูงกว่า ก็บังคับฝ่ายหนึ่งให้รู้สึกอย่างนั้นตามผู้แสดงต้องการที่มันกลัวจนขาดใจตายไปก็ได้ ถ้าต่างฝ่ายต่างมีฤทธิ์เท่ากันก็เลยทำอะไรกันไม่ได้ ก็เลิกกันไป นี่ส่วนที่นิรมิตขึ้น

มาเป็นนั่นเป็นนี่ พอเสร็จเรื่องแล้วก็ เป็นสิ่งที่มิได้เหลืออยู่ คือหายไปไม่มีร่องรอย เพียงแต่บังคับให้เกิดขึ้นในความรู้สึกแก่ฝ่ายข้าศึกชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น ที่แท้ก็คือ เป็นมายา

ดังนั้น สรุปความว่า เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์นั้นมันเป็นเรื่องที่แสดงออกมา ด้วยกำลังของจิต เพื่อกระทำแก่บุคคลฝ่ายตรงข้ามชั่วขณะชั่วเหตุการณ์ แต่มันมีแรงมากจนบุคคลฝ่ายที่ถูกกระทำนั้นไม่รู้ว่าเป็นเรื่องมายาหรือเป็นเรื่องเล่นตลก มันรู้สึกจริงจริงในขณะที่มันจึงได้ยอมแพ้หรือถึงกับตายไปเพราะการกระทำที่เข้าใจไม่ได้ นี่ ดังนั้นเราอย่าไปหลงเชื่อปาฏิหาริย์ชนิดนี้ให้มากเกินความจริงไป ในหมู่มนุษย์โบราณที่ไม่มีอะไรรอบกวนจิต ก็มีจิตที่สูง เข้มแข็ง อบรมกันแต่ทางจิตก็มีกำลังจิตสูง แล้วประชาชนก็มีกำลังจิตใจอ่อน มันก็ทำได้ อิทธิปาฏิหาริย์ก็เป็นสิ่งที่ทำได้”

ในชาติกอรรถกถาเรื่องยมกปาฏิหาริย์ปรากฏกล่าวถึงการที่พระพุทธองค์ทรงห้ามมิให้ผู้ใดแสดงปาฏิหาริย์ แต่มีพวกเดียรฉัตร (ที่ครอบงำด้วยอวิชชา) มาท้าทายให้ทรงแสดงแข่ง จึงทรงแสดงที่ในอุทยานมะม่วงของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในเมืองสาวัตถี ด้วยการเสวยมะม่วงแล้วทรงให้นำเมล็ดไปเพาะ เกิดเป็นต้นเติบโตออกดอกผลอย่างรวดเร็ว แล้วทรงกระทำยมกปาฏิหาริย์ปรากฏพระพุทธเจ้าจำนวนนับไม่ถ้วนแสดงปางต่างๆ เสด็จขึ้นประทับและวิเสศนาปัญหาต่างๆ จนพวกเดียรฉัตรพากันพ่ายแพ้และกลับใจเข้ามานับถือพุทธศาสนาเป็นอันมาก

ประติมากรรมพุทธประวัติตอนยมกปาฏิหาริย์เป็นปางหนึ่งที่ได้รับคามนิยมอย่างมากมาแต่ครั้งทวาราวดี มีหลักฐานหลายแห่งทั้งเป็นภาพขนาดใหญ่พบที่นครปฐม ขณะนี้ชิ้นหนึ่งประดับอยู่ที่ฐานชุกชีพระศรีศากยมุนีวัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพฯ อีกชิ้นจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร อีกชิ้นยังอยู่ที่ผนังถ้ำจาม บริเวณเขา ราชบุรี และยังมีปรากฏในพระพิมพ์อีกจำนวนมากทั้งในภาคใต้ตลอดจนเกือบทั่วทั้งเมืองไทย เชื่อว่าทำขึ้นเพื่อเตือนใจผู้คนในสมัยนั้นว่าอย่าได้เผลอใจไปหลงไหลหรือหวาดหวั่นในอิทธิปาฏิหาริย์ใดๆ ยิ่งกว่าในพระธรรมของพระพุทธเจ้า

แต่ท่านทั้งสงฆ์ ทั้งพระพุทธเจ้า และท่านพุทธทาสคาดการณ์ว่าทุกวันนี้คนน่าจะไม่มีกำลังจิตกำลังใจพอจะฝึกฝนจนสำแดงฤทธิ์ได้หรือแสดงได้ และประชาชนคนไทยก็คงฉลาดและเข้มแข็งพอที่จะไม่ถูกหลอกหรือบังคับเอาได้ ดังที่ท่านพุทธทาสบอกว่า

“ครั้นมาถึงสมัยนี้ ผู้ที่จะบำเพ็ญอุทธรณ์นั้นมันเป็นคนที่มึนใจเลว เห็นแก่ วัตถุนิยมเนื้อหนัง มันก็ไม่มีความตั้งใจพอที่จะเป็นสมาธิหรือแสดงฤทธิ์ได้ ทีนี้ ประชาชนทั้งหลายก็ฉลาด มึนใจเข้มแข็ง มันก็บังคับไม่ได้ เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ มันก็เลยสลายตัวไปเอง ยังเหลืออยู่ก็แต่เป็นเรื่องของคนโง่ที่สุด คือโง่ไปกว่านั้น มันอยากจะทำอะไร มันก็สมมติเชื่อเอาไปตามข่าวเล่าลือ มันกลายเป็นข่าวเล่าลือหรือ เป็นมายาขึ้นไปอีก ทีนี้เชื่อผี เชื่อสาว เชื่อเทวดา แม้แต่พระพุทธรูปก็มีปาฏิหาริย์ กินเด็กได้ ทำให้คนมีบุตรได้ อะไรได้ มันก็เป็นเรื่องโง่กว่าธรรมดาซึ่งเขามีไว้ ระดับหนึ่งสำหรับให้เชื่อปาฏิหาริย์ นี่ก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นชัดว่าเรื่องปาฏิหาริย์ เป็นเรื่องของคนโง่ หรือคนโง่ที่สุด”

เพราะปรากฏการณ์จิตตาคามรรมเทพที่เกิดขึ้นได้ยืนยันแล้วว่าสติ ปัญญาของคนไทยยังไม่เท่าทันพอ จิตใจของคนไทยก็ยังไม่เข้มแข็งหนักแน่นพอ ต่อความหลงและความโลภได้

หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ปัญญา กับ ใจ ของคนไทยยังไม่กล้าแข็งพอ

นั่นก็คือ สุขภาวะทางปัญญา และ สุขภาวะทางใจของคนไทยยังไม่ถึง ไหน เมื่อเทียบกับนิยามความหมายที่ได้ตกลงยุคดิกันไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพ แห่งชาติ ที่ว่า **“สุขภาพ หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล”** (มาตรา ๓ วรรค ๑) และขยายในวรรค ๒ ต่อไว้ด้วยว่า **“ปัญญา หมายความว่า ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อ เฝื้อแผ่”**

ถึงเวลาที่จะต้องทบทวนและทำงานในเรื่องจิตวิญญาณในความหมาย ของ **“สุขภาพทางปัญญา”** กันอย่างจริงจังได้แล้วกระมัง...สังคมไทย ก่อนที่จะมี เทพองค์ใหม่ตามติดมาในไม่ช้า ดังที่ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยปรารภไว้อย่างแรงๆ เมื่อปี ๒๕๑๕ ว่า **“เรื่องที่น่าเศร้าย้อนกลับหลัง...คือเมื่อศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งพุทธศาสนาขึ้นถึงระดับสูงสุดจนพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นแล้วก็สอนให้มันแพร่หลายไป มันก็มีผลดีน่าชื่นใจ เป็นยุคทองในทางวิญญาณ...คือสิ่งที่เรียกว่าศาสนาซึ่งเป็น ในลักษณะวิทยาศาสตร์นั้น...ถูกเทิดทูนให้กลายเป็นของคลังของศักดิ์สิทธิ์ขึ้นมาเสีย ตัวศาสนาหรือตัวพุทธศาสนามันไม่ใช่เรื่องคลังเรื่องศักดิ์สิทธิ์ ไม่ใช่เรื่องไสยศาสตร์ มันเป็นเรื่องธรรมดาเปิดเผยด้วยเหตุผลเหมือนกับวิทยาศาสตร์ เดียวนี้เรา พวก**

เราสมัยปรมาณูนี้มันกลับย้อนไปโยงตากานถึงขนาดทำศาสนาให้กลายเป็นของ
ขลังของศักดิ์สิทธิ์ เป็นไสยศาสตร์ไป ถือพุทธศาสนาในรูปของไสยศาสตร์ไป กระทำ
แก่พระพุทธรูปบ้าง อะไรว่าง ในลักษณะของไสยศาสตร์ไป ส่วนแต่เป็นสิ่งไม่เคย
มีในพุทธศาสนาในสมัยนั้น แล้วมีไม่ได้ เดี่ยวนี้มันกลับมีได้ ส่วนตัวแท้ของพุทธ
ศาสนาคืออะไรก็ไม่รู้ มาอยู่ที่โบสถ์ วิหาร พระเจดีย์ มาอยู่ที่พระพุทธรูป มาอยู่ที่
พระเครื่อง แล้วก็เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ในแบบของไสยศาสตร์ไป นี้เรียก
ว่าศาสนามัน-ทีแรกก็ถูกเทิดทูนให้เป็นของสูงสุด แล้วกลายมาเป็นของขลัง ของ
ศักดิ์สิทธิ์ แล้วมันก็ศักดิ์สิทธิ์อย่างไ้ ลงมาๆ เป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ของคนโง่หรือ
ของเด็กๆ เมื่อเทิดทูนเป็นของศักดิ์สิทธิ์ไปแล้ว มันก็หมดความเป็นวิทยาศาสตร์
ของธรรมชาติ แต่ตัวแท้ของพุทธศาสนามันเป็นความจริงของธรรมชาติ มันเกิด
ไขว่กันเสียอย่างนี้” (มนุสสธรรม หน้า ๑๘๕-๑๘๖, ศาสนาทังหลายอยู่ในฐานะที่
เป็นมนุษยธรรม ๑๒ เมษายน ๒๕๑๕, พุทธทาส อินทปัญโญ)

กาลามสูตรช่วยด้วย มรรควิธีสร้างสุขให้ครบส่วนด้วยปัญญา

ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยชี้ทางในเรื่องเหล่านี้ไว้ในบทที่หีบยกพระสูตร
ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ชาวเมืองกาลามไว้ในเรื่องว่าจะเลือกเชื่อและรับฟัง
อย่างไรว่า

“โลกปัจจุบันมีการโฆษณาชวนเชื่ออย่างรุนแรงท่วมทับไปหมด จนชาว
โลกตกเป็นทาสของการโฆษณาที่สามารถทำให้คนควักกระเป๋าออกซื้อหาสิ่งที่ไม่
ต้องกิน ไม่ต้องมี ไม่ต้องใช้ ดาษตันไปหมด จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง
มอบหมายหลักกาลามสูตรให้แก่เพื่อนมนุษย์สมัยนี้”

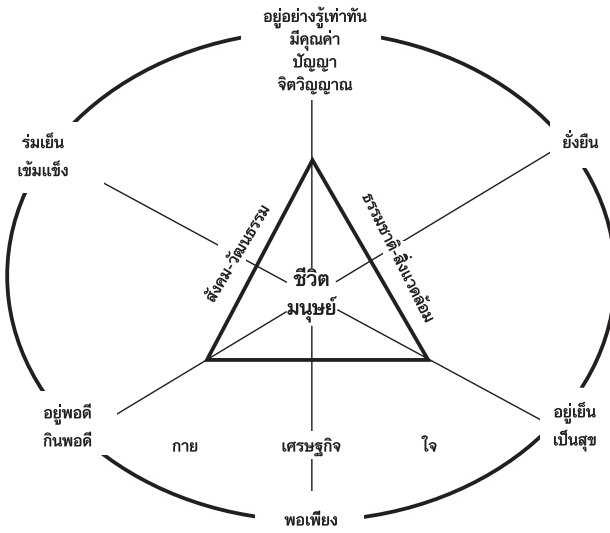
“โลกแห่งยุคปัจจุบันนี้ยิ่งต้องการกาลามสูตรเป็นหลัก โลกกำลังหมุน
เร็วด้วยกิเลสของมนุษย์และแคบลงๆ เพราะความก้าวหน้าของระบบคมนาคมและ
การสื่อสาร กำลังจะวินาศเพราะการขาดสติสัมปชัญญะและสติปัญญาที่เหมาะสม
โลกกำลังบูชาวัตถุและกามารมณ์และความฟุ่มเฟือยตามอำนาจของกิเลส เพราะ
ขาดหลักการของกาลามสูตร ไม่รู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ของกาลาม
สูตร...ดังนั้นจึงขอตะโกนว่า กาลามสูตรช่วยด้วย !”

“พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสสอนให้ไม่รับเอามาเชื่อทันทีโดยอาการ ๑๐ อย่าง เพื่อไม่ให้ตกไปเป็นทาสทางปัญญาของผู้ใด แม้แต่พระองค์เอง” กล่าวคืออย่ารับเอามาเชื่อโดย

- การฟังบอกต่อๆ กันมา มันเป็นอาการของคนไร้สมองหรือสมองซึ่เล็กน้อย
- ที่มีการทำตามๆ สืบๆ กันมา ดังกระต่ายตื่นตูม
- ตามเสียงที่กำลังเล่าลือ ตื่นข่าว มันเป็นเรื่องของคนโง่ ไม่ยอมมาใช้สติปัญญา
- เหตุเพียงว่ามีที่อ้างในปฏิภน ต้องใช้วิจารณ์ญาณ
- ที่ว่ามันถูกต้องตามเหตุผลทางตักกะ ซึ่งก็ยังคงคิดได้ถ้าข้อมูลหรือการคำนวณผิด
- ที่ว่ามันถูกต้องตามนัยยะ พิโรโซพี ซึ่งใช้ในการคำนวณ
- การตรึกตามอาการ คอมม่อนเซนส์ ซึ่งเป็นเพียงความคิดชั่วแวบตามความเคยชิน
- ข้อความนั้นมันทนได้ เข้ากันได้กับความเห็นของตนที่มีอยู่ซึ่งคิดได้
- ผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อถือ...อย่าบูชาคอมพิวเตอร์นัก
- สมณะ(ผู้พูด)นี้เป็นครูของเรา ไม่เป็นทาสทางปัญญาใครแม้แก่พระองค์เอง

และในที่นี่ ขอเสนอแนวทางเบื้องต้นในการสร้างสุขให้ครบส่วนด้วยแผนภูมิที่มองชีวิตและความสุขอย่างเป็นองค์รวม ทั้งมิติทางกาย ทางใจ และทางปัญญา (หรือจิตวิญญาณ) โดยไม่แยกขาดแต่ยังอยู่ท่ามกลางมิติทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจและทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยมีวิถีเชิงเป้าหมายของทั้ง ๖ มิติที่ผมเลือกใช้มาหลายปีแล้ว และพบว่าชีวิตที่สุขสบายดี ดังนี้

- ทางกาย อยู่อย่างพอดี กินพอดีตามควรแก่อัตรภาพของตน
 - ทางใจ อยู่ให้เย็นและเป็นสุขตามควรแก่อัตรภาพของตน
 - ทาง(จิตวิญญาณ)ปัญญา อยู่รู้เท่าทัน และมีคุณค่าตามควรแก่อัตรภาพของตน
 - ด้านสังคม วัฒนธรรม ให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง
 - ด้านเศรษฐกิจ อย่างพอเพียงและเพียงพอ
 - ด้านสิ่งแวดล้อม ให้รอดปลอดภัยและยั่งยืน
- ซึ่งทั้งหมดตั้งอยู่บนหลักการหนึ่งเดียวคือความถูกต้องเหมาะสมนั่นเอง

แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงโดยรวมของชีวิตและสุขภาพ

บัญชา พงษ์พานิช
 หอดจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญญา
 สวนโมกขพลาราม ไซยา และสวนวชิรเบญจทัศ จตุจักร กรุงเทพมหานคร.
 ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐

